

EUSKO JAURLARITZAREN erantzuna

1. a) «Euskal Eskola Publiko *bakarra*» nahi duzuela irakurri dugu. Halere, bi sare mantentzen edo sortzen dituzue. Zergatik eta zertarako?

b) Euskal Eskola Publiko hori lehenbailehen nahi omen duzue. Baina ezin omen da orain oraingoz. Zergatik ezin da orain bertan? Zeintzu dira oztopo nagusiak? Eta noiz izango da ahalgarri? Alegia, sare bakar hori lortzeko zein politika, hots, bideak, epeak, markatuko dituzue?

Euskal Eskola Publiko bakarra nahi dugula irakurri duzunean, orain dela hiru urte Eusko Jaurlaritzaren egitامuan esaten genuena berriro esana besterik ez duzu irakurri. Garbi azaltzen genuen Euskal Eskola Publikoaren proiektu autonomia eraikitzen joan behar genuela, eta orain gauza bera diogu: hemen oinarritutako proiektua osatu behar dela, Euskal Herriari dagokion eskola eraiki behar dugula, gure herriaren ezaugarriak, aberastasunak, berezitasunak oso kontutan hartuko dituen eskola, gure herritarrek benetan interesatuko eta bertan partehartzera bultzatuko dituen eskola egin behar dugula; hori adierazi nahi dugu Euskal Eskola Publikoa esaten dugunean.

Horrelako eskola egiteak, ezaugarri eta antolaketa propioa, irakaslegoaren egoera egokia eskatzen du, beraz Eusko Legebiltzarrek proiektu autonomia legeztatzea eta bertako funtzionarien gorputzak eraikitzea eta erregulatzea exijitzen du.

Baina proiektu horretara iristeko ez gara hutsetik hasten, ego-

era konkretu batetik baizik. Gaurko errealitateak, transferitua izan den eskola publikoa eta ikastola hor daudela erakusten du, bi eskola arrunt desberdinak, bateratu behar direnak Euskal Eskola Publikoa egin nahi bada. Bateratzeak, aldatzea eskatzen du. Ikastola alda genezake; baina eskola publikoa, nahiz eta funtzionalki transferitua izan, ez dugu nolana aldazterik, hura erregulatzen duen legea, LOECE, Lege Organikoa denez gero ezin bait dugu besterik gabe aldatu.

Beraz, transferitu zaigun eskola hori aldatzerik ez badago, eskola publiko bakarra egitea ikastola eskola transferitua bihurtzea litzateke. Beraz, eskola publiko bakarra izango genuke: baina ez Euskal Eskola Publikoa; ez hemen egina, baizik eta Madrilan, ikastolak sortu dituen eta E.E.P.ak, gure ustez, mantendu behar dituen zenbait ezaugarri galtzeko arriskuan jarriz. Horretaz gainera, neurri horrek ikaslegoa «Cuerpo General de Profesores de EGB» delakoan sartzea edo integratzea exijitzen du. Sarrera edo integrazioa Estatuko funtzionarioen gorputz batean izango litzatekeenez, eta gorputz horri dagokion legeria gaurkoz aldaezina denez, orain ikastoletan maisu-titulaziorik gabe dagoen irakasle-multzoa lan gabe utziko luke, eta kasurik onenean ere bere lan-postuetatik aldaerazi egingo lieke gainontzeko gehienci.

Irteera hau ere, irakaslegoaren lan-postuak gorde nahi badira, ezinezkoa dela ikusiaz, bi aukerabide gelditzen zaizkigu: E.E.P.a sortzeko behar ditugun ahalmenak eskuratu arte ikastola dagoen egoeran utzi, ala E.E.P. berri horretara bultzatuko duen eta nahi duten ikastolei publiko bihurtzeko aukera emango dien irteera probisional bideratzea. Hezkuntza-Sailak ez dagoela denbora gehiago zain egoterik uste du, eta horregatik Ikastolen Estatutuaren Lege-Projektua aurkeztu du, Legebiltzarrak eztabaidatu eta legeza dezan.

Noiz izango den sare bion bategitea ahalgarri? Eusko Legebiltzarrak hemengo eskolak antolatzeko, bere estruktura legezta-
tzeko, boterea eskuratzen duenean; hots, Autonomi Elkarteak bere funtzionari-gorputzak sortzeko ahalmena lortzen duenean. Azken batean, lehen esan dugun E.E.P.a antolatzeko aukerabidea eskuratzean, orduan izango da Ikastola eta Eskola publikoa sare bakar batean bateratzeko unea. Zoritzarrez, aukerabide horren

noiz-nolakoa ez dago gure eskuetan, Madrilgo Gobernuarenetan baizik. Arrazoi askorengatik, Hezkuntza Sailak ahalik eta lasterren bateratu nahi lituzke ikastolak eta ikastetxe publikoak sare bakaurrean, gaur ez dugun autogobernu maila lortua izango bait genuke horrela, bi sare izateak sor ditzakeen arazo sozialen arriskua ez gaineratzeko, administrazio- eta planifikazio-lanak erraztu egingo liratekeelako. Baina guzti hori azkar lortu nahi izateak, ez gaitu bultzatuko desegokia edo E.E.P.aren proiektu horren kontra doan alternatiba bat onartzera, nahi dugun eta Euskadik behar duen Eskola antolatzeak exijitzen duen botere politikoaren alde lan-egiterra baizik.

Beraz, egun PSOEek eta Gobernu Zentralak daramaten politika antiautonomikoaren aurka saiatuko gara, arlo honetan zein bestetan, Autonomi Estatutuak dioen autogobernu maila eskuratu arte.

2. Oposizioari entzunda, EIKEko Biltzarre Nagusia eta Personal-Batzordea kontroltresna dira. Bi gobernu-organismo hauen eginkizun ugariak eta berauetan gurasoek duten pisu handia salatzen dira bereziki. Hori denori zuzenki eta espreski gestio demokratikoaren aurka doala leporatzen zaizue.

Nola ulertzen duzue zuek gestio demokratikoa? Zertan oinarritzen duzue gurasoei ematen diezuen garrantzia?

Askotan esan ohi dugu, eta berriro esan nahi dugu orain, lege honetan garrantzitsuena ez dela gestio-organoen konposaketa, guraso-irakasle gehiago ala gutxiago eta estamentu desberdinen indar-erlazioa. Prest gaude arlo honetan euskal indar politikoeekin adostasun batera iristeko. Gaur, gure ustez, hau da garrantzitsuena: E.E.P.aren alde doan edota hura bideratzen duen alternatiba sortzea, aldi berean ikastolen zenbait ezaugarri nagusi gordez, eta horrela ikastolei lege-marko egokia eskaintzea. Hori da lortu behar duguna.

Bestalde, gestio demokratikoa nola ulertzen dugun galdegiten duzunean, zera erantzungo genuke: Eskola osatzen duten indar guztiek partehartuaz, eta bakoitzak berezkoak dituen eskubideak

gordeaz eta ziurtatuaz, osatutako gestio-organismoak dituen eskola bat nahi dugu. Gestio demokratikoa ez dugu uste, bestalde, denok nahasturik edozein mailatako erabakia hartzea denik, baizik eta gestio-organismo bakoitzaren zer-egina aztertu ondoren (bere egin-beharrak eta ahalmenak zehaztu ondoren), eta gestio-organismo horren konposaketa ahalik eta zabalena izanik, estamentu batek berezkoak dituen eskubide eta erresposabilitateak gordeko eta ziurtatuko duen konposaketa eduki behar du.

Azken batean, zera esan nahi du Hezkuntza Sailak: gurasoek, irakasleek, ikasleek eta Administrazioak nor bere aldetik dituzten eskubide horien arduradun eta protagonista izan behar dutela. Horrela, beren seme-alaben heziketak nolakoa izan behar duen, zein baloretan oinarri izan behar duen erabakitzeke orduan azken hitza gurasoek behar duten bezalaxe programazio-kontuan, heziketaren desarroiloan eta eskolaren martxan irakasleek duten protagonismoa garbi finkatu behar da, eta beren profesio-eskubideak errespetatu eta ziurtatuko dituen gestio-organismo izan behar du eskolak.

Beraz, Lege-Projektuan, nahiz eta puntu askotan guk nahi genukeena ez izan (LOECEk jartzen dituen mugek baldintzatu egiten bait gaituzte), azaltzen diren gestio-organismoetan oreka eta filosofia hori gorde nahi izan dugu, heziketaren projektua erabakitzen duen gestio-organismoan gurasoei partaidetza nagusia eskainiz eta eskolaren bizitza zuzentzen duten gainontzeko joan-etorrietan irakasleei protagonismo nagusia aitortuz.

Noski, bistan dago arlo honetan ikuspegi desberdinak daudela, segun eta Administrazioaren eta Botere publikoen eginkizuna nola ulertzen den. Hezkuntza Sailaren ustez Administrazioak gizartearen Zerbitzutan egon behar du, eta ez alderantziz. Beraz, Hezkuntza Sailak ez du uste eskola bateko kolektiboari nolako hezkuntz projektua eratu behar duen gainetik ezartzen ibili behar duenik; aitzitik, ikastetxe bakoitzak erabakitzen duena aurrera eramateko behar dituen bitartekoak jarri behar dituela deritzo, beste ezer baino lehen. Hezkuntz sistemaren oinarri nagusiak errespetatuaz, ahalik eta autonomi maila handiena duen eskola nahi du Hezkuntza Sailak. Horretarako, gurasoen partehartzeak gaurko eskola publikoetan baino handiagoa izan behar du.

Hala ere, galderaren hasieran esaten zenez, puntu hauek gainerako indar politikoekin hitzartzeko prest dago Hezkuntza Saila.

3. Ahal dela, efikaziaren garantiaz egin behar da legea; eta, horretarako, ahal dela, partaide guztien onarpena lortu. Irakaskuntzaren barrutian arazorik larrienetakoa irakasleena da, noski.

Zer espero duzue irakasleengandik? Alegia, ikastoletako irakasleen baietzik eta kolaborantzarik espero al duzue, bateko? Eta besteko, zein jarrera espero duzue eskola transferituetako irakasleen aldetik?

Estatutua egiten hasi zenean, ahalik koste sozialik txikieneko projektua egitea erabaki zen Hezkuntza Sailean, kontuan harturik irakaslegoari gaineratuko zitzaiola aldaketaren zama nagusia. Lehenengo galderari erantzuterakoan, horrexegatik, Erakunde Autonomoa sortzeko arrazoi nagusienetakoa irakaslegoaren lanpostua mantentzea eta ziurtatzea izan dela adierazi da.

Nahiz eta Lege-Projektuan irakaslen lan-egoeraz ezer gutxi esan, bertan aipatzen den «Euskal Ikastolen Erakundeko Irakasle Sailak» sortuko duen legea prestatuta dago eta egun gutxi barru, ezagutzen denean, orain kritika orokorra egiteko falta den materiala esku-artean izango du edonork, xehetasunez ezagutuz ikastoletako irakasleak status berri horretara nola igaroko diren eta beren lan-egoera nolakoa izango den.

Baina, galderari aurrez aurre erantzunaz, hauxe esan liteke dagoeneko:

- gaurko irakaslegoaren lan-postuak ziurtaturik daudela projektu honetan, orain dagoen lekuetan eta egun dituzten eskubideak, antiguitatea, etab. mantenduz, EIKeren funtzionari bihurtuz.
- Beren eskubide profesionalak, gestio-organoetako partaidetza, eskolak hartzen duen erabakietan partehartzea, etab. hobetu, ziurtatu eta egokitu egiten direla horrela.

Beraz, bere lan-egoera eta eskubide profesionalak ziurtatzen

badira, eta horretan saiatu da Hezkuntza Saila arrunt justiziazko delako, ez da uste arrazoirik dagoenik irakaslegoaren gehiengo batek projektua baztertzeko.

Noski, irakaslegoa ez da homogenea, radikalizatua dagoen sektore bat projektu honen kontrako jokaera kaleratzen ari da. Baina, ikastola ezagutuaz, guraso eta irakasleek elkarrekin lan-egiteko duten ohitura kontuan izanik, gestio-organoetan azaltzen den orekak sor ditzakeen larritasunak gaindituko dituztela ziur gaude, are gehiago kontuan harturik lan-erlazioek sortzen dituzten eztabaidak desagertu egingo direla. Eskola ez bait da gurasoek eta irakasleek botere bila elkarren borrokan ibiltzeko lekua edo bertan nork agintzen duen eztabaidatzeko lekua. Aitzitik eskolak, ikasleak elkarrekin hezitzeko lekua izan behar duela guraso eta irakasle gehienen asmoan dagoen kontua da. Beraz, azken batean projektuak gehiengoaren onarpena izango duela ziur dago Hezkuntza Saila.

Eta, bestalde, transferitutako irakasleei dagokienez, bi gorputz egiteak diskriminazioa sortzen duela iruditzen bazaio zenbaiti, garbi gera bedi ez dela hori gure helburua, baizik eta gaur-gaurkoz ezinbestekoa. Guk sare publiko bakarra nahi dugu, Eskola publikoa eta Ikastola lotuko dituen Euskal Eskola Publikoa. Maisu-maistra guztiak lotuko dituen Euskadiko funtzionarien gorputz bakarra nahi dugu eta horren alde amore eman gabe, etsi gabe jarraituko dugula adierazi nahi genieke irakasle horiei.